

جغرافیای خدابنده

محرمعلی فیروزی

www.ketab.ir

سرشناسه	: فیروزی، محرمعلی، ۱۳۵۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: جغرافیای خداینده
مشخصات نشر	: قم : نگاران قلم، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ۶۰۷ ص: مصور (رنگی)، جدول، نقشه (رنگی)، نمودار (رنگی).
شابک	: 978-600-6797-50-2
وضعیت فهرست نویسی	: فبهای مختصر
یادداشت	: فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است.
یادداشت	: کتابنامه: ص ۶۰۳-۶۰۷.
نماره کتابخانه ملی	: ۲۸۰۳۳۴۵

انتشارات نگاران قلم

جغرافیای خداینده

مؤلف: محرمعلی فیروزی

ناشر: انتشارات نگاران قلم

مجری: مؤسسه فرهنگی عصر انتظار و عود

صفحه آرایی: word2book.ir

لیتوگرافی و چاپ: هنارس / پرستش

نوبت چاپ: اول - تابستان ۱۳۹۴

قطع: وزیری

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۷۹۷-۵۰-۲ □ ۹۷۸-۶۰۰-۶۷۹۷-۵۰-۲ ISBN: ۹۷۸-۶۰۰-۶۷۹۷-۵۰-۲

مرکز پخش: ۰۹۳۶۰۶۴۷۲۰۰

(کلیه حقوق چاپ برای پدیدآورنده محفوظ است)

فهرست عناوین

۱۵.....	پیشگفتار.....
۱۷.....	فصل ۱. جغرافیا طبیعی.....
۱۸.....	موقعیت جغرافیایی.....
۱۸.....	ناهمواری‌ها.....
۱۹.....	الف: مناطق مرتفع و ارتفاعات.....
۲۰.....	ب: مناطق هموار و دشت.....
۲۰.....	غارها.....
۲۰.....	کتله خور.....
۲۱.....	زرین غار.....
۲۲.....	آب و هوا.....
۲۵.....	توده هواهای مؤثر در آب و هوای شهرستان خدابنده.....
۲۷.....	بادها.....
۲۸.....	نقش ناهمواری‌ها در آب و هوای شهرستان خدابنده.....
۲۹.....	منابع آب شهرستان.....
۳۳.....	سد ها.....
۳۳.....	قنات‌ها، چشمه‌ها و چاه‌ها.....
۳۵.....	خاک‌های منطقه.....
۳۶.....	مخاطرات طبیعی.....
۳۶.....	خشکسالی.....
۴۳.....	زلزله.....
۴۷.....	ریزگرد.....
۴۸.....	تگرگ.....
۴۹.....	سیل.....
۵۱.....	سرمازدگی.....
۵۴.....	گرگ.....

۵۷.....	مسائل زیست محیطی.....
۵۸.....	محیط زیست در فرهنگ ایرانی و اسلامی.....
۵۹.....	نگهداری حیوانات.....
۵۹.....	شکار تفریحی و بریدن درخت.....
۶۱.....	حیات وحش.....
۶۴.....	پوشش گیاهی (مراتع - گیاهان دارویی) و جنگلی.....
۶۵.....	وضعیت محیط زیست در ایران و خدابنده.....
۷۲.....	قطع بی‌رویه درختان.....
۷۳.....	فصل ۲. جغرافیای تاریخی.....
۷۶.....	خدایان در دره پیش از اسلام.....
۷۹.....	علت نامگذاری قیدار.....
۸۵.....	خدایبنده در دوره اسلام.....
۸۶.....	خدایبنده در دوره ساسانیان.....
۸۹.....	علت نامگذاری خدایب.....
۹۵.....	خدایبنده در دوره صفویه.....
۱۰۱.....	شاه اسماعیل اول در قیدار.....
۱۰۲.....	شاه طهماسب اول در قیدار.....
۱۰۶.....	مقایسه شاه اسماعیل و شاه تهماسب.....
۱۰۹.....	شاه عباس اول در قیدار.....
۱۱۰.....	خدایبنده در دوره افشاریه و زندیه.....
۱۱۳.....	چرا خسته؟ چرا زنجان؟.....
۱۱۷.....	خدایبنده در دوره قاجاریه.....
۱۱۹.....	خاطرات نخستین سفیر آمریکا از اوضاع ایران در عصر ناصرالدین شاه.....
۱۲۲.....	خدایبنده در زمان مشروطه.....
۱۲۳.....	جهانشاه خان امیر افشار در جنگ جهانی اول.....
۱۲۵.....	دیدار ژنرال دنسترویل با جهانشاه خان امیر افشار.....
۱۲۷.....	آشنایی پداله خان بیگدلی با رضاخان و رابطه او با جهانشاه خان امیر افشار.....
۱۳۷.....	جهانشاه خان و ماجرای قتل همسر و نوکر.....
۱۴۰.....	شعری که خون بپا کرد!.....
۱۴۲.....	رابطه جهانشاه خان امیر افشار با اصانلوها.....
۱۴۶.....	جنگ جهانشاه خان با سردار مؤید.....
۱۴۷.....	شکایت زارعین از جهانشاه خان امیر افشار به حکومت مرکزی.....
۱۴۸.....	اختلاف یک مجتهد و رئیس مجلس بر سر جهانشاه خان امیر افشار.....
۱۴۹.....	پایان قدرت جهانشاه خان امیر افشار.....

۱۶۳	 خدابنده در دوره پهلوی
۱۶۴	 جنگ جهانی دوم و اشغال ایران
۱۶۶	 جنگ قیدار
۱۷۰	 جنگ ورجوشان (ورشان)
۱۷۲	 جنگ قویی
۱۷۴	 جنگ زرین آباد (آخرین جنگ منطقه)
۱۷۵	 تعداد نیروهای مدافع ملی
۱۷۵	 جنگ قافلانکوه
۱۷۶	 عوامل شکست حکومت پیشه وری
۱۷۸	 ماجرای آریایجان از دیدگاهی دیگر
۱۸۲	 جنگ پارتیه‌های خمسة زنجان با فرقه دموکرات ازنگاهی دیگر
۱۹۸	 درباره محمد حسن افشار
۲۰۰	 ترور حسین علاء توسط مظفر علی ذوالقدر
۲۰۲	 ماجرای کشته شدن مشیر خان در دوتیه سفلی خدابنده
۲۰۴	 خدابنده در دوره جمهوری اسلامی
۲۰۴	 خدابنده در زمان انقلاب
۲۰۷	 خدابنده در زمان جنگ تحمیلی
۲۰۷	 سخنرانی رؤسای جمهوری اسلامی ایران - خدابنده - قیدار (هاشمی، خاتمی، احمدی نژاد)

فصل ۳. جغرافیای فرهنگی ۲۰۹

۲۱۱	 زهراوی کرسفی
۲۱۳	 شیخ شهاب الدین سهروردی
۲۱۶	 شیخ رکن الدین ابو الغنائم سجاسی
۲۱۷	 ملا قربانعلی ارقینی
۲۲۰	 شیخ ابراهیم زنجانی و ماجرای زوار قیدارنی
۲۲۳	 آقا میرآقای آغوزلویی
۲۲۶	 عباس خان پربشان
۲۲۹	 پیشینه برنامه‌های سوادآموزی در ایران
۲۳۱	 حوزه علمیه قیدار
۲۳۲	 مکتب خانه
۲۳۳	 تاریخچه پیدایش اولین مدارس رسمی در شهرستان خدابنده
۲۳۶	 آموزش و پرورش و آموزش عالی در شهرستان خدابنده پس از انقلاب اسلامی
۲۳۷	 کتابخانه
۲۳۸	 مطبوعات
۲۴۳	 اهمیت و جایگاه مطبوعات در شهرستان خدابنده

۲۴۴	چهارشنبه سوری
۲۴۸	آخرین شب جمعه‌ی سال
۲۴۸	عید نوروز
۲۴۹	سیزده به در
۲۵۰	یلدا
۲۵۱	مراسم عروسی
۲۵۳	موسیقی
۲۵۴	آیین‌های سوگواری و شبیه خوانی (تعزیه)
۲۵۵	بازیهای محلی
۲۵۵	ضرب آهنگ
۲۵۶	لباس های محلی
۲۵۷	فصل ۴. جغرافیای جمعیت
۲۵۹	مقایسه رشد جمعیت بهارستان و خدایند
۲۶۰	جمعیت ونرخ رشد سالانه آن در شهرستان خدایند
۲۶۲	پراکندگی و تراکم جمعیت
۲۶۲	سطح سواد و آگاهی
۲۶۳	نژاد، زبان و مذهب
۲۶۵	مهاجرت و علل آن
۲۶۷	حد متنا سب جمعیت
۲۶۹	جمعیت و منابع آب
۲۷۷	جمعیت وامنیت غذایی
۲۸۱	موقعیت جغرافیایی ایران و جمعیت گرفتار دراعتیاد
۲۸۳	فصل ۵. جغرافیای روستایی
۲۸۴	تعداد روستاهای منطقه خدایند
۲۸۶	شکل، مصالح وساختار سکونتگاههای روستایی خدایند
۲۹۴	آینده نگری درروستا
۲۹۴	گرمایش خانه‌های روستایی
۲۹۵	آسیب پذیر بودن خانه‌های قدیمی (کاه گلی)
۲۹۶	مسأله آب و بهداشت درروستاهای خدایند
۲۹۸	حمام عمومی
۳۰۰	سه نکته دررابطه باقدرت وامنیت درروستاهای خدایند
۳۰۱	دیوارموش دارد، موش هم گوش دارد
۳۰۲	به خان توهین میکنی؟!

۳۰۳		ماجرای شکایت کدخدای واقعی و قلابی به دربار
۳۰۳		اصلاحات ارضی
۳۰۵		اصلاحات ارضی و تخریب باغات و جنگل‌های منطقه
۳۰۶		هرم قدرت در روستا
۳۰۹		ماجرای ارباب پزشک و ...
۳۱۰		روستاهای خدابنده پس از پیروزی انقلاب
۳۱۱		فصل ۶. جغرافیای شهری
۳۱۲		تحولات شهر و شهرنشینی در ایران
۳۱۸		تأملی برم ماری سستی و مدرن
۳۱۹		مجسمه ای شهری
۳۲۰		هویت شهری
۳۲۳		مدیریت یکپارچه شهری (ارت و حکومت محلی)
۳۲۶		مقایسه تهران و ...
۳۳۳		تاریخچه برق شهرستان خدابنده
۳۳۴		تاریخچه گاز رسانی به شهرها و روستاهای خدابنده
۳۳۵		تاریخچه لوله کشی آب شهر قیدار
۳۳۶		گاراژهای قدیمی قیدار
۳۳۸		خدمات غلامحسین رئیس زاده (پزشک)
۳۴۰		موقعیت و مقر شهر قیدار
۳۴۲		پیشینه و تاریخچه پیدایش شهر
۳۴۳		سابقه برنامه ریزی شهری در قیدار
۳۴۳		بررسی روند گسترش شهر قیدار در دوره معاصر
۳۵۰		ساخت فضایی و محله بندی شهر
۳۵۱		هسته اولیه و بافت تاریخی شهر
۳۵۳		بافت میانی شهر
۳۵۳		بافت پیرامونی شهر
۳۵۴		مدل حاکم بر گسترش شهر و علل آن
۳۵۵		بررسی وضعیت تغییرات کاربری اراضی شهر از سال ۱۳۴۳ تاکنون
۳۵۷		جایگاه شهر قیدار در نظام شهری استان زنجان
۳۶۱		نقش افزایش جمعیت ناشی از مرکزیت سیاسی اداری در توسعه کالبدی شهر قیدار
۳۶۱		موقوفه بودن قیدار
۳۶۵		نقش وقف در توسعه فیزیکی شهر قیدار
۳۶۷		جمع بندی از تأثیرات وقف بر توسعه شهر قیدار
۳۶۸		امکانات، موانع و محدودیت‌های توسعه فیزیکی شهر قیدار

۳۶۹	عوامل طبیعی
۳۷۰	عوامل مصنوعی (انسان ساخت)
۳۷۱	جهات توسعه غالب شهر در سال های اخیر
۳۷۲	گزینه های پیشنهادی طرح جامع جهت توسعه آتی شهر
۳۷۲	الگوی اول
۳۷۲	الگوی دوم
۳۷۳	الگوی سوم
۳۷۳	الگوی چهارم
۳۷۳	جهت توسعه فیزیکی پیشنهادی شهر

فصل ۷. جغ. حیا، اقتصادی ۳۷۵

۳۷۸	اشغال و فعالیت های اقتصادی
۳۷۸	کشاورزی و دامداری
۳۸۰	معدن
۳۸۲	صنعت
۳۸۲	خدمات
۳۸۳	راه
۳۸۳	راه قیدار - سلطانیه - زنجان
۳۸۴	راه قیدار - ابهر
۳۸۶	راه قیدار - خورخوره
۳۸۷	راه قیدار - همدان
۳۸۸	تصادفات رانندگی
۳۸۹	مقایسه تلفات تصادف رانندگی و جنگ
۳۹۰	عوامل وقوع تصادفات رانندگی
۳۹۱	تصادفات رانندگی در شهرستان خدابنده
۳۹۳	کمربندی (کنارگذر) قیدار
۳۹۴	آسفالت
۳۹۵	ناهمواری ها و نقش آنها در اقتصاد منطقه (قابلیت ها - محدودیت ها)
۳۹۷	جاذبه های گردشگری خدابنده
۳۹۸	غار کتله خور و زرین غار
۳۹۸	کوه قیدار
۳۹۹	ارتفاعات گوجیه یلاق
۴۰۰	چمنزارها
۴۰۰	ب: استعداد های تاریخی و فرهنگی
۴۰۰	بقعه حضرت قیدار نبی علیه السلام

۴۰۰	شهر تاریخی سهرورد
۴۰۱	شهر تاریخی سجاس
۴۰۲	کرسف

فصل ۸. جغرافیای نظامی ۴۰۳

۴۰۹	شاه تهماسب، عبرت از تاریخ استفاده از جغرافیا
۴۱۰	جنگهای بیست ساله عثمانی و ایران
۴۱۱	حمله اول سلطان سلیمان به ایران
۴۱۶	تاکتیک ویران کردن و کوچاندن
۴۱۸	نامه سلطان سلیمان به شاه تهماسب
۴۱۹	برف در طان
۴۲۲	حمله دوم سلطان سلیمان به ایران
۴۲۳	حمله سوم سلطان سلیمان به ایران
۴۲۳	حمله چهارم سلطان سلیمان به ایران
۴۲۵	نادر شاه نابغه نظامی و بی ثن ایران
۴۲۶	موقعیت و جایگاه ایران در نظریه های ژئوپلیتیک
۴۲۶	نظریه قدرت دریایی
۴۲۷	نظریه هارتلند
۴۲۸	نظریه ریملند
۴۳۱	نظریه کمربندخرد شده کوهن
۴۳۲	نظریه برخورد تمدنها
۴۳۳	نظریه قبه عالم
۴۳۳	نظریه هارتلند جدید جفری کمپ
۴۳۵	ایران رکورددار تعداد همسایه
۴۳۶	تهدیدات تنها ابرقدرت جهان علیه ایران
۴۳۸	موقعیت جغرافیایی شمال غرب ایران
۴۴۰	موقعیت و جایگاه استان زنجان و شهرستان خدابنده در شمال غرب کشور
۴۴۱	نقش نظامی منطقه خدابنده
۴۴۲	عوارض طبیعی
۴۴۴	ویژگی های انسانی

فصل ۹. جغرافیای سیاسی ۴۴۷

۴۴۸	پیشینه تقسیمات کشوری در ایران
۴۴۹	تقسیمات کشوری در دوره ایلامی ها
۴۴۹	تقسیمات کشوری در دوره مادها

۴۴۹	تقسیمات کشوری در دوره هخامنشیان
۴۵۰	تقسیمات کشوری در دوره سلوکیان
۴۵۰	تقسیمات کشوری در دوره اشکانیان
۴۵۱	تقسیمات کشوری در دوره ساسانیان
۴۵۱	تقسیمات کشوری در دوره اسلامی
۴۵۲	تقسیمات کشوری از انقلاب مشروطه تا کنون
۴۵۳	عناصر تقسیمات کشوری
۴۵۵	پیشینه تقسیمات کشوری استان زنجان و شهرستان خدابنده
۴۵۹	جغرافیای انتخابات
۴۶۱	پیشینه انتخابات در جهان و ایران
۴۶۴	مجلس دوره پهلوی ها
۴۶۸	انتخابات پس از پیروزی انقلاب اسلامی
۴۶۸	همه پرسی تعیین حکومت و انتخابات مجلس خبرگان قانون اساسی
۴۶۹	اولین دوره انتخابات ریاست جمهوری
۴۷۰	انتخابات اولین دوره مجلس شورای اسلامی، پس از پیروزی انقلاب
۴۷۲	دومین دوره انتخابات ریاست جمهوری
۴۷۳	سومین دوره انتخابات ریاست جمهوری
۴۷۴	انتخابات دومین دوره مجلس شورای اسلامی
۴۷۴	چهارمین دوره انتخابات ریاست جمهوری
۴۷۵	انتخابات سومین دوره مجلس شورای اسلامی
۴۷۷	پنجمین دوره انتخابات ریاست جمهوری
۴۷۸	انتخابات مجلس خبرگان رهبری
۴۷۸	انتخابات چهارمین دوره مجلس شورای اسلامی
۴۷۹	ششمین دوره انتخابات ریاست جمهوری
۴۷۹	انتخابات پنجمین دوره مجلس شورای اسلامی
۴۸۰	هفتمین دوره انتخابات ریاست جمهوری
۴۸۱	انتخابات اولین دوره شوراهای اسلامی شهر و روستا
۴۸۱	انتخابات ششمین دوره مجلس شورای اسلامی
۴۸۲	هشتمین دوره انتخابات ریاست جمهوری
۴۸۳	انتخابات دومین دوره شوراهای اسلامی شهر و روستا
۴۸۳	انتخابات هفتمین دوره مجلس شورای اسلامی
۴۸۴	نهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری
۴۸۵	انتخابات سومین دوره شوراهای اسلامی شهر و روستا
۴۸۶	انتخابات هشتمین دوره مجلس شورای اسلامی

۴۸۷	دهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری.....
۴۸۷	انتخابات نهمین دوره مجلس شورای اسلامی.....
۴۸۸	انتخابات چهارمین دوره شوراهای اسلامی شهر و روستا.....
۴۸۹	یازدهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری.....
۴۹۱	تأملی بر برخی تفاوتها و تشابهات نهمین و یازدهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری در ایران.....

فصل ۱۰. موانع توسعه یافتگی..... ۴۹۷

۴۹۸	موانع توسعه یافتگی ایران.....
۵۰۵	نظام سیاسی و اداری متمرکز.....
۵۱۸	سیاست بی اعتمادی، قانون گریزی و ریاکاری.....
۵۲۴	موش علم (تقدیرگرایی).....
۵۲۶	خروج از پرداخت مالیات.....
۵۲۸	تضعیف فرهنگ.....
۵۳۰	نفت.....
۵۳۴	نظام برنامه ریزی.....
۵۳۹	برنامه آمایش سرزمین و توسعه پایدار.....
۵۴۳	مدیریت.....
۵۴۹	عدم هماهنگی در مدیریت.....
۵۴۹	بی ثباتی مدیریتی.....
۵۵۰	مسئله احزاب.....
۵۵۲	مسائل ژئوپلیتیک.....
۵۵۵	موانع توسعه یافتگی خداینده.....

منابع و مآخذ..... ۵۶۸

۵۹۰	پیوست‌ها.....
۵۹۰	جمعیت استان به تفکیک مناطق شهری و روستائی ۹۰-۱۳۴۵.....
۵۹۱	جمعیت شهرهای استان ۹۰-۱۳۴۵.....
۵۹۲	جمعیت شهرها و روستاهای شهرستان خداینده.....
۶۰۴	آثار چاپ شده مؤلف.....

سخن بزرگان

«اندیشه‌ها را به یکدیگر بنزد تا درستی و حقیقت زاده شود.» علی (علیه السلام)

«ما در عصری زندگی می‌کنیم که ابزارها کامل و اهداف سردرگم است» آلبرت انیشتین

«پوچی زندگی امروز یعنی «فداکردن آسایش برای فقط و فقط وسایل آسایش.» دکترعلی شریعتی

«چون مذهب و اعتقاد پاکست مرا از طعنه نا اهل چه پاکست مرا» سهروردی

«هرحقیقتی از سه مرحله می‌گذرد. نخست، به مسخره گرفته می‌شود. دوم، به شدت با آن مخالفت می‌شود و سوم، به عنوان امری بدیهی پذیرفته می‌شود.» شوپنهاور

«الماس را بر دست زمین نمی‌توان یافت و حقایق را جز در اعماق فکر نمی‌توان کشف کرد.» ویکتور هوگو

«اخبار گذشته را دو قلم گویند، یا از کسی بیاید شنید و یا از کتابی بیاید خواند.» تاریخ بیهقی

«هر که نامخت (نیمخت) از گذشت روزگار (تاریخ) نیز ناموزد ز هیچ آموزگار» رودکی

«اول تاریخ سرزمین خود را بداند، سپس تاریخ دیگران را بخواند.» فرانتس فانون

«جامعه وقتی فرزندی و سعادتمندی یابد که خواندن کار روزانه‌اش باشد.» سقراط

«امروز گرسنگی فکر، از گرسنگی نان شایسته‌تر است.» دکترعلی شریعتی

«باید پذیرفت که بنیان مشکلات ما فکری است.» دکتر محمود سریع‌القلم

«آزادی برای انسان، مستلزم آگاهی است. آگاهی نیز از دردت است. بیدن منشأ می‌گیرد.» دکتر حسین شکوئی

«جغرافیا زیر بنای برنامه‌ریزی‌ها است.» پاتریک ابرکرومبی

«هرجا کشوری پیشرفته می‌بینید، بدانید بین پیشرفت و میزان تعلل و تأخر مردم به کشورشان رابطه مستقیمی وجود دارد» دکتر محمود سریع‌القلم

«سیاست هر کشوری در جغرافیای آن کشور نهفته است» ناپلئون

«جهان سوم جایی است که هر کس بخواهد مملکتش را آباد کند، خانه‌اش خراب می‌شود و هر کس بخواهد خانه‌اش آباد باشد باید در تخریب مملکتش بکوشد.» دکتر محمد حسین پاپلی یزدی

«حالا که ۹۳ سال از عمر من می‌گذرد... تنها آرزویم این است که اگر یک روز از عمرم باقی مانده باشد، بتوانم به میهنم بروم و خاک آن را زیارت کنم.» دکتر نصرت اله جهان‌شاه لو افشار

«قبل از هر علم و تخصصی انسان بودن مهم است» روسو

پیشگفتار

سال‌ها خلاء ناشی از وجود کتابی که بتواند شهرستان خدابنده را از ابعاد مختلف معرفی نماید، بر همگان آشکار بوده است. هم‌شهریان و هم‌شهرستانی‌ها، بویژه دانشجویان خدابنده‌ای در مناطق مختلف کشور در مواجهه با دیگر هویت‌های محلی که دارای تاریخ و جغرافیای مدون و مکتوب بوده یا از آنها در مورد شهر و شهرستانشان پرسش می‌شود، این ضرورت انکارناپذیر پیش‌تر نمایان گشته و احساس می‌گردد. علاوه بر این، اغلب موارد هنگامی که دانشجویان در مقاطع تحصیلات تکمیلی، پایان‌نامه‌ای با موضوع‌های مرتبط با شهرستان به آنها پیشنهاد می‌گردد، یا خود علاقمند به پذیرفتن چنین مسووعه‌ای می‌شوند با سپری شدن اندک زمانی و آگاه شدن از دشواری‌های پژوهش در این زمینه، ناچار و ناخواسته به دیگر موضوعات سوق داده شده و گرایش پیدا می‌کنند. حتی سردرگمی برخی از معرّی شهرستان و مرکز آن سال‌ها از مسائل و مشکلات مردم منطقه بوده است. نگارنده در دوران تحصیل در دانشگاه، مشتاقانه دنبال آگاهی یافتن از تاریخ و جغرافیای خدابنده بود. پس از تحصیل تیر باتوجا به رفته‌ای که به زادگاه خود داشته، پرداختن به این موضوع را در سال‌ها تدریس و نوشتن مقالات متعدد ادامه داد. با این حال نگارش کتابی تحت عنوان «جغرافیای خدابنده» از دغدغه‌ها و آرزوهای نگارنده محسوب می‌شد. اما مسائل و مشکلات زندگی مانع از برداشتن گام عملی در این عرصه می‌گردید. تا اینکه از سال ۱۳۹۰ علیرغم وجود برخی محدودیت‌ها تا حدودی امکان تحقق این آرزوی دیرینه فراهم گردید. حجم گسترده و زیاد مطالب از یک سو و الزامات موجود باعث گردید، ابتدا کتابی تحت عنوان «جغرافیای تاریخی شهرستان خدابنده» که در واقع فصلی از کتاب مدنظر بود، را با همکاری دوست عزیز جناب آقای علی غفاری به چاپ برسانیم.

نگارنده در تدوین این کتاب تلاش نموده با دید همه جانبه نگر و با استفاده از مقالاتی که تاکنون منتشر کرده در جهت هرچه بهتر شناساندن شهرستان مبادرت ورزد. در این راستا سعی شده از تجارب ارزنده و عالمانه اساتیدی چون استاد محمدعلی اسلامی ندوشن را راهنما و سرلوحه کار خود در چگونگی نگارش آن قرار دهد. آنجا که استاد می‌نویسند: «هنر نوشته، چه شعر و چه نثر، آزمایه‌ای از عقل و احساس ماهیت می‌گیرد، و... احساس سرکش است و عقل مهارکننده. بنابراین برای آنکه نوشته‌ای از اعتبار و سلامت نسبی برخوردار باشد، ترکیب متناسبی از این

دو ضرورت می‌یابد. نویسنده در اثر خود هیچ گاه نمی‌تواند تمام آنچه را که دلخواهش است، به قلم آورد. احساس او را به جلو می‌برد، ولی عقل هشدار می‌دهد که خود را با مصلحت زمان و جذب اجتماع تطبیق دهد، و او برای آنکه حرف خود را بزند، ناگزیر است که موازنهٔ باریکی میان این دو بجوید.^۱ نکته‌ای که اشاره به آن ضروری به نظر می‌رسد آن است، اگر در مورد برخی موضوعات و مسائل در این کتاب به صورت کلان و در سطح جهانی، ملی و سپس منطقه‌ای اشاره شده به چند دلیل بوده است؛ نخست آنکه نپرداختن به آن موضوع در سطح جهانی و ملی، آن را نامفهوم و نارسا می‌نمود. دوم: گاه آمار و اطلاعات منطقه‌ای از آن موضوع و مسأله نبوده و یا وجود داشته اما در دسترس نگارنده نبوده است. سوم: مهمتر از همه بخاطر برخی ویژگی‌ها و حساسیت‌های موجود در منطقه نمی‌توان آنطور که شایسته است به آن موضوع پرداخت. کما اینکه در کتاب جغرافیای تاریخی شهرستان رضوانشهر، رضوح با آن مواجه شدیم. چهارم: نبودن منابع مکتوب و معتبر و حتی عدم ارائه برخی اسناد و اطلاعات از سوی افراد و نهادهای به هر دلیلی از محدودیت‌ها و مشکلات اساسی پیش روی، در تدوین این کتاب بوده است.

نگارنده هرگز ادعای درست بردن تمام رکمال مطالب را ندارد، چنانکه در متن کتاب، حوادث تاریخی به روایت‌های مختلف از افراد مختلف آمده است. این به آن دلیل است که حوادث یا ثبت نشده‌اند یا نگارنده به آنها دسترسی نداشته است. از اینرو تمام خوانندگان گرامی و کسانی که به زادگاه خود و به تاریخ و جغرافیای منطقه خود علاقه داشته و شوقی دارند، در خواست می‌گردد در صورت تمایل نگارنده را در تکمیل و اصلاح مطالب کتاب یاری رسانند. انتشار این کتاب، چنانکه اندکی بر اطلاعات خوانندگان در شهرها و روستاهای خدایند و حتی شهروندان محلی، و غیر خداینده‌ای که در دیگر مناطق کشور سکونت دارند، افزوده شود، خود را موفق خواهیم دید. در این کتاب سعی بر آن بوده بدون جانبداری، وقایع تاریخی از دیدگاه‌ها و زوایای مختلف به نگارش درآید. نویسنده امیدوار است صاحبان اندیشه و قلم در نقد این کتاب مؤلف را در اصلاح و پربار کردن آن یاری نمایند. همچنین از انصاف به دور است که در پایان کار از صاحبان آثار و منابع ارزشمند مورد استفاده، و نیز تمام کسانی که با در اختیار گذاشتن وقت گرانبهای خود با مصاحبه در تدوین این کتاب، نگارنده را یاری نمودند، یادی نکرده و تشکر نکنم. از اینرو بر خود وظیفه دانسته و از همهٔ آنها تشکر و قدردانی می‌نمایم.

محرم‌علی فیروزی، قیدار

زمستان ۱۳۹۳